22/09/2021

Μνημόνιο Ελλάδας-ΗΠΑ περιλαμβάνει την προστασία εκκλησιαστικών κειμηλίων

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Την ανανέωση του Μνημονίου Κατανόησης ανάμεσα στην Ελλάδα και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής για την προστασία των ελληνικών πολιτισμικών αγαθών με την περαιτέρω επέκταση των προστατευτικών όρων και για κατηγορίες νεότερων ελληνικών πολιτισμικών αγαθών, υπέγραψαν η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη, εκ μέρους της ελληνικής κυβέρνησης, και ο Πρέσβης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στην Ελλάδα Geoffrey R. Pyatt, την Τετάρτη 22 Σεπτεμβρίου 2021. Η ανανέωση του διμερούς Μνημονίου Κατανόησης, δέκα χρόνια μετά την υπογραφή του το 2011, διατηρεί σε ισχύ τις προηγούμενες προστατευτικές διατάξεις και, παράλληλα, τις επεκτείνει για συγκεκριμένες κατηγορίες εκκλησιαστικών και εθνολογικών αντικειμένων που χρονολογούνται έως το 1830.

Πρόκειται για κατηγορίες που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο παράνομης διακίνησης, βάσει στοιχείων της περιόδου 2016-2020 που καταγράφουν αύξηση του εμπορίου πολιτισμικών αγαθών της μεταβυζαντινής περιόδου. Με την υπογραφή της ανανέωσης του Μνημονίου, οι δύο πλευρές αποδεικνύουν τη σταθερή δέσμευσή τους στην κατεύθυνση της καταπολέμησης της διακίνησης ελληνικών πολιτισμικών αγαθών.

Δείτε τις δηλώσεις της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνας Μενδώνη και του Πρέσβη των ΗΠΑ στην Ελλάδα Geoffrey R. Pyatt:

Η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη, δήλωσε:

«Εκ μέρους της Ελληνικής Κυβέρνησης, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω πραγματικά για την υπογραφή του Μνημονίου Κατανόησης ανάμεσα στην κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας και την κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την επιβολή εισαγωγικών περιορισμών σε κατηγορίες αρχαιολογικού και εθνολογικού υλικού της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς. **Το παρόν Μνημόνιο αφενός ανανεώνει τα αντίστοιχα προηγούμενα αφετέρου επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής του και σε κατηγορίες αρχαιολογικού, εκκλησιαστικού και εθνολογικού υλικού μέχρι το 1830.**

Η Ελλάδα έχει μια μακρά πολιτισμική κληρονομιά. Αντιμετωπίζει από την αρχή της ύπαρξής της ως Κράτος συστηματική λεηλασία και διασπορά των αρχαιολογικών της θησαυρών. Διαχρονικά οι κυβερνήσεις έχουν ενεργήσει δυναμικά και με πλήρη αποφασιστικότητα προκειμένου να εξαλειφθεί το παράνομο εμπόριο κινητών μνημείων. Έχουν ληφθεί σειρά μέτρων σε νομοθετικό, διοικητικό και εκτελεστικό επίπεδο στο εσωτερικό της χώρας, στο πολυμερές πλαίσιο και εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς, και σε διμερή συνεργασία με τρίτες χώρες. Η προστασία των κινητών πολιτιστικών αγαθών, των κινητών μνημείων, δεν επιτυγχάνεται μόνο μέσω προληπτικών μέτρων και κυρώσεων αλλά και μέσω προσπαθειών ευαισθητοποίησης και κινήτρων όπως εκπαιδευτικά προγράμματα, ανταμοιβές για τη δήλωση της ανακάλυψης νέων χώρων ή παράδοσης κινητών μνημείων. Παρ’ όλα αυτά, η λεηλασία των κινητών μνημείων είναι μία

πραγματικότητα και η πρόληψή της είναι δύσκολη, ιδιαίτερα σε μία χώρα με τη γεωμορφολογία της Ελλάδας. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και οι πόλεις της δυτικής Ευρώπης αποτέλεσαν και αποτελούν σημαντικές αγορές για τα παρανόμως διακινηθέντα πολιτισμικά αγαθά της Ελλάδας. Αυτό αποδεικνύεται από το μεγάλο πλήθος δημοπρασιών στην επικράτειά τους με ελληνικά πολιτιστικά αντικείμενα. **Για τον λόγο αυτό είναι εξαιρετικά σημαντική όχι μόνο η ανανέωση του Μνημονίου Κατανόησης αλλά και η επέκταση του πεδίου εφαρμογής του ώστε να συμπεριλάβει στις προστατευτικές διατάξεις του συγκεκριμένες κατηγορίες εκκλησιαστικών και εθνολογικών αντικειμένων που χρονολογούνται έως το 1830.** Πρόκειται για κατηγορίες που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο παράνομης διακίνησης. Και αυτό το οποίο έχουμε από στατιστικά στοιχεία είναι ότι κατά την περίοδο 2016-2020 αυξήθηκε το εμπόριο των πολιτισμικών αγαθών της μεταβυζαντινής περιόδου, δηλαδή από το 1453 έως το 1830.

Γνωρίζουμε πολύ καλά, καθώς το βλέπουμε και στις διάφορες δημοπρασίες, ότι πλέον τα αντικείμενα της περιόδου αυτής είναι πλέον πιο δημοφιλή μεταξύ συλλεκτών έργων τέχνης παγκοσμίως, και κατόπιν αυτού υπάρχει αύξηση τόσο της ζήτησης και της χρηματικής τους αξίας. Για αυτό και είναι παρά πολύ σημαντικό το Μνημόνιο που μόλις υπογράψαμε μεταξύ της Ελλάδας και των Ηνωμένων Πολιτειών. Είναι ένα σημείο αναφοράς.

Και θα ήθελα πραγματικά να ευχαριστήσω προσωπικά εσάς κύριε Πρέσβη, διότι η μακρά παρουσία σας στην πατρίδα μας, αλλά και το γεγονός ότι ταξιδέψατε πολύ στην Ελλάδα, γνωρίσατε εκκλησίες και μοναστήρια, αρχαιολογικούς χώρους αλλά και τους ανθρώπους της, είναι βέβαιο, και το πιστεύω απόλυτα, ότι βοήθησε καταλυτικά στην επέκταση του χρόνου που καλύπτει το μνημόνιο το οποίο μόλις υπογράψαμε.

Οι σχέσεις των Ηνωμένων Πολιτειών με την Ελλάδα δεν είναι απλώς ιστορικές, είναι ιδιαίτερα στενές. Νομίζω ότι και στο πεδίο του πολιτισμού, και απόδειξη είναι το παρόν μνημόνιο, έχουν γίνει πάρα πολύ σημαντικά βήματα που ενδυναμώνουν τις σχέσεις των δύο χωρών. Θέλω να σας διαβεβαιώσω, και το λέω εκ μέρους του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου και των υπηρεσιών, ότι το Υπουργείο Πολιτισμού έχει και συνεχώς εκδηλώνει την πρόθεση, τη διάθεση και τη χαρά να δείξει προς τα έξω τον ελληνικό πολιτισμό είτε είναι η Ευρώπη είτε είναι η Αμερική ή οι τρίτες χώρες.

Το μνημόνιο αυτό περιορίζει σημαντικά την παράνομη διακίνηση, προλαμβάνει τις λαθραίες ανασκαφές και την κλοπή θησαυρών από μοναστήρια, εκκλησίες, ακόμα και από μουσεία πολλές φορές.

Από την άλλη πλευρά, η Ελλάδα είναι έτοιμη, και το έχει αποδείξει, γιατί από το 2011 που υπεγράφη το πρώτο μνημόνιο μέχρι σήμερα, και πολλά αγαθά έχουν εντοπιστεί και επαναπατριστεί αλλά και πολλές εκθέσεις, συνεχώς αυξανόμενες, που διοργανώνει το Υπουργείο Πολιτισμού και οι υπηρεσίες του, βγαίνουν προς τα έξω. Αυτός ο ρυθμός σας διαβεβαιώ ότι θα επιταχυνθεί και θα ενισχυθεί. Σας ευχαριστώ πολύ όχι μόνο ως εκπρόσωπος της ελληνικής κυβέρνησης αλλά προσωπικά για την εξαιρετικά καλή μας συνεργασία».

Από την πλευρά του, ο πρέσβης των ΗΠΑ Τζέφρι Πάιατ δήλωσε ιδιαίτερα χαρούμενος για την ανανέωση του μνημονίου, με το οποίο «οι ΗΠΑ επιβεβαιώνουν τη δέσμευσή μας για την προστασία της υπέροχης, πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας. **Αντικατοπτρίζοντας τη μεγάλη αξία και τη σημασία της ιστορίας της Ελλάδας για ολόκληρη την ανθρωπότητα, αυτή η ανανέωση διευρύνει επίσης το πεδίο της προηγούμενης συμφωνίας μας, συμπεριλαμβάνοντας πολύτιμα**

αντικείμενα και εκκλησιαστικούς εθνολογικούς θησαυρούς μέχρι το 1830, λίγο αφότου η Ελλάδα γενναία κέρδισε την ανεξαρτησία της. Ο χρόνος αυτής της επέκτασης και ανανέωσης της συμφωνίας δεν θα μπορούσε να είναι πιο κατάλληλος, καθώς η Ελλάδα γιορτάζει 200 χρόνια ανεξαρτησίας και οι χώρες μας γιορτάζουν από κοινού διακόσια χρόνια φιλίας και συμμαχίας. Όπως είπατε υπουργέ, η σχέση των χωρών μας σήμερα είναι ισχυρότερη από ό, τι ήταν ποτέ σε όλους τους τομείς των κοινών μας προσπαθειών», τονίζοντας ότι «με την ανανέωση αυτής της συμφωνίας, η οποία αποτελεί σημαντικό συστατικό του στρατηγικού διαλόγου ΗΠΑ-Ελλάδας, που θα πραγματοποιήσουν οι υπουργοί Εξωτερικών, Ν. Δένδιας και Α. Μπλίνκεν, τον Οκτώβριο, θα συνεχίσουμε να διασφαλίζουμε την προστασία της παγκοσμίου φήμης πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας».

«Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεσμεύονται σταθερά για την προστασία αυτών των θησαυρών από λεηλασίες και διακίνηση. Η προώθηση της συνεργασίας και των ανταλλαγών μεταξύ των πολιτιστικών μας ιδρυμάτων και των επαγγελματιών είναι η καρδιά της δουλειάς που κάνουμε -σε όλη την αποστολή των ΗΠΑ στην Ελλάδα και στην Ουάσινγκτον», πρόσθεσε μεταξύ άλλων ο Αμερικανός πρέσβης.